

Aan de gemeenteraad
P/a griffie

Uw brief van:	Ons kenmerk:	1096414
Uw kenmerk:	Contact:	Dhr. M. Vorstelman
Bijlage(n):	Doorkiesnummer:	0180 698346
	E-mailadres:	M.Vorstelman@bar-organisatie.nl
	Datum:	- 3 JUNI 2016

Betreft: RIB Omgevingswet, implementatie en financiële gevolgen

Geachte raadsleden,

Op 13 april jl. vond de startbijeenkomst plaats van de Omgevingswet. Tijdens deze bijeenkomst bent u geïnformeerd over het inhoudelijke gedeelte en het proces rondom de implementatie van deze nieuwe wet. Niet iedereen was in de gelegenheid om hierbij aanwezig te zijn en is daarmee niet op de hoogte van deze grote gemeentelijke opgave.

Met deze brief willen wij een aantal zaken onder uw aandacht brengen.

Naast het inhoudelijke gedeelte en het proces gaat het ook over financiën. In de aanloop naar de 1^e Tussenrapportage en de Kadernota is een toelichting voor een dergelijk majeure programma als de Omgevingswet op zijn plaats.

Achtergrond

De Omgevingswet is onderdeel van de stelselherziening van het omgevingsrecht. In de afgelopen decennia zijn er op het gebied van ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water veel verschillende wetten en regels gemaakt. Omdat deze wetten en regels per sector zijn opgesteld, is het huidige stelsel van omgevingsrecht complex en onvoldoende toegerust om vraagstukken in de ruimtelijke omgeving op een integrale wijze te kunnen oplossen.

Het eerst mogelijke moment van de inwerkingtreding van de Omgevingswet is begin 2019. De omgevingswet integreert 26 wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving. Hieronder vallen onderwerpen als: bouwen, milieu, waterbeheer, ruimtelijke ordening, monumentenzorg en natuur. Met de Omgevingswet wil de overheid het wettelijke systeem 'eenvoudig beter' maken.

Niet alleen de wet- en regelgeving gaat 'op de kop', ook beoogt de wetgever een wezenlijk andere cultuur te realiseren. Van het: nee tenzij, naar het ja mits. Daarnaast biedt de Omgevingswet bestuurlijke afwegingsruimte. ICT is een zeer belangrijk onderdeel van de Omgevingswet. De wet wil een belangrijke slag slaan in de digitalisering en ontsluiting van allerhande beschikbare informatie. Ook de relatie met onze externe actoren, onder andere de provincie, gemeenten, waterschap, private partijen en – niet in de laatste plaats – de Milieudienst Rijnmond (DCMR) behoeven bovendien herijking.

PROGRAMMA OMGEVINGSWET

Het programma Omgevingswet is noodzakelijk om in 2018 te kunnen werken met de instrumenten uit de Omgevingswet. Het programma biedt houvast en structuur en geeft in verschillende fases de grote lijnen weer welke doelen behaald moeten worden.

Beoogd effect

Het programma Omgevingswet zorgt ervoor dat de gemeente in 2018 Omgevingswet-proof is. Dit bereiken we door:

- Voor een aantal thema's inzichtelijk te maken wat de lokale bestuurlijke afwegingsruimte is;
- Voorstellen te doen m.b.t. processen, procedures, bevoegdheden, afwegingsruimte en ontsluiting van informatie;
- Een cultuuromslag te bevorderen.

Voordelen

De implementatie van de Omgevingswet biedt een aantal kansen. Zo biedt de Omgevingswet bestuurlijke afwegingsruimte voor bepaalde thema's. U krijgt meer ruimte voor lokaal maatwerk. De wet schrijft algemene regels voor en het is aan u om die al dan niet in te kaderen. Door een verdergaande integrale afweging wordt inzichtelijker wat met een bepaald gebied wordt beoogd. De ontsluiting van alle fysieke regels via een digitaal stelsel draagt bij aan het inzichtelijker en transparanter maken van gegevens. Vanuit het ministerie van Infrastructuur en Milieu worden een aantal voordelen van de Omgevingswet aangeduid welke hieronder zijn opgesomd.

1. De actieve overheid: kansen voor milieu en duurzame oplossingen;
2. Integraliteit: kwaliteit en inzichtelijkheid;
3. De faciliterende overheid: ruimte voor bedrijven en initiatiefnemers;
4. Brede participatie;
5. Vermindering onderzoekslasten;
6. Digitalisering;
7. Cultuuromslag.

Wij hebben hieronder een korte toelichting op deze zeven punten opgenomen.

1. De actieve overheid: kansen voor milieu en duurzame oplossingen

Binnen de nieuwe instrumenten zoals de omgevingsvisie en het omgevingsplan liggen kansen voor milieu en duurzame oplossingen. Bij nieuwe ontwikkelingen kunnen in het omgevingsplan duurzame oplossingen zoals zonnepanelen opgenomen worden. Daarnaast biedt de Omgevingswet ruimte om ook het aspect gezondheid mee te nemen in de integrale afweging.

2. Integraliteit: kwaliteit en inzichtelijkheid

Eén van de kernpunten van de Omgevingswet is de samenhangende benadering. Er wordt per gemeente één omgevingsvisie vast gesteld. Deze is integraal en is geen optelsom meer van de verschillende beleidsvelden. Ook het omgevingsplan is integraal. Deze bevat alle bepalingen die nu in bestemmingsplannen en beheersverordeningen voorkomen. Ook de bepalingen over de fysieke leefomgeving uit andere verordeningen, zoals de ligplaatsverordening, de kapverordening, delen van de APV en dergelijke gaan op in het omgevingsplan.

3. De faciliterende overheid: ruimte voor bedrijven en initiatiefnemers

De omgevingswet biedt de mogelijkheid voor gemeenten om in bepaalde gebieden regels te stellen, of juist te willen terugtreden in bepaalde gebieden. Initiatieven aan de markt over laten en meer verantwoordelijkheid bij de samenleving leggen.

4. Brede participatie

In de Omgevingswet is participatie een belangrijk onderdeel. Op dit moment is de participatie – denk aan het bestemmingsplan proces – pas gaande weg het traject. Binnen de omgevingswet wordt participatie beoogt aan het begin van het besluitvormingsproces.

5. Vermindering onderzoekslasten

De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om pas bij de vergunningsaanvraag gericht te onderzoeken wat het specifieke effect is op die locatie door een bepaalde ontwikkeling. Op dit moment moet al bij het bestemmingsplan die een bepaalde ontwikkeling mogelijk maakt alles worden onderzocht. Het verschil met het bestemmingsplan is dat je alleen de variant onderzoekt die daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

6. Digitalisering

Digitalisering biedt grote voordelen: met één druk op de knop is te zien welke fysieke regels er voor een bepaalde locatie van toepassing zijn. Dit levert tijdswinst op. Nu zijn naast de regels uit het digitale bestemmingsplan tal van andere beleidsregels, verordeningen en regels uit de APV van toepassing, die allemaal apart bekeken moeten worden.

7. Cultuuromslag

De Omgevingswet brengt nieuwe instrumenten met zich mee, maar ook een andere manier van werken (cultuuromslag). De verandering van onze houding bij initiatieven van nee tenzij naar ja mits. Nieuwe plannen ontwikkelen door te werken van “buiten naar binnen”. Initiatiefnemers moeten de overheid niet meer alleen zien als toetsers maar juist als partner.

Tijdig starten

Het verleden dient om ervan te leren, de toekomst om naar uit te kijken. Van de decentralisaties in het sociaal domein (3D) hebben we geleerd, dat we de ontwikkelingen niet moeten afwachten, maar nu al moeten beginnen. Eind 2018 moet de Omgevingswet worden geïmplementeerd. Dit betekent dat 2017 in het teken staat van voorstellen neerleggen zowel inhoudelijke als procesmatig. Het verkennen en oefenen zijn in 2016 aan de orde, nu op dit moment dus.

Het programma

Het programma kent een hoofddoel en een aantal doelen per fase. Daarbij maken we onderscheid tussen doelen op de inhoud en doelen voor het proces / de organisatie.

Hoofddoel programma Omgevingswet: de gemeente is omgevingswet-proof bij de inwerkingtreding van de omgevingswet in 2018. De subdoelen per fase zijn in onderstaande tabel weergegeven:

FASE	INHOUDELIJKE DOELEN	PROCES DOELEN
Oriënteren 2015 – 1/7/2016	<ul style="list-style-type: none"> - Verkennen eerste teksten omgevingswet - Reageren op AMvB's 	- Geen
Verkennen en oefenen	- Inzichtelijk maken welke	- Inzichtelijk maken welke

2016	inhoudelijke veranderingen er op ons afkomen met de Omgevingswet. - Inzichtelijk maken welke bestuurlijke afwegingsruimte er mogelijk is. - Praktische toepassing wet door middel van casus.	consequenties de omgevingswet voor de organisatie (structuur, houding, gedrag) heeft.
Voorstellen 2017 - 2018	- Voorstellen welke bestuurlijke afwegingsruimte benut kan worden (per gemeente) – op hoofdlijnen.	- Structuur: voorstellen veranderingen in organisatiestructuur. - Houding en gedrag: voorstellen doen om medewerkers 'klaar te stomen' voor veranderingen.
Implementatie 2018 - 2019	- Toepassen bestuurlijke afwegingsruimte - Toepassen opgedane kennis en inzichten	- Goed functionerende organisatie

Het programma onderscheidt op dit moment negen deelprojecten. Deze zijn hieronder opgenomen.

1. Omgevingsbesluit
2. Besluit kwaliteit leefomgeving
3. Besluit activiteiten leefomgeving
4. Besluit bouwwerken leefomgeving
5. Omgevingswet
6. Deregulering
7. ICT
8. HRM/ ontwikkeltraject
9. Bestuurlijk ontwikkeltraject

Met de deelprojecten 1 t/m 4 is aansluiting gezocht bij de opbouw van de Omgevingswet. De Omgevingswet kent vier Algemene maatregelen van Bestuur. De eerste vier deelprojecten zijn hieraan gekoppeld. De wettekst is als deelproject vijf benoemd en heeft met name raakvlakken op het deelproject Omgevingsbesluit. Daarnaast zijn de overige 3 deelprojecten, Deregulering, ICT en HRM toegevoegd. HRM is toegevoegd omdat de Omgevingswet een andere houding en gedrag vraagt en mogelijk ook een aanpassing van de organisatiestructuur. ICT / automatisering is toegevoegd aangezien de wet een belangrijke slag wil slaan in de digitalisering en ontsluiting van allerhande beschikbare informatie. De Omgevingswet beoogt niet alleen een juridische aanpassing maar ook een andere manier van denken en doen. Deze cultuuromslag moet zowel ambtelijk als bestuurlijk worden gemaakt. Daarom is ook het bestuurlijke ontwikkeltraject als apart deelproject benoemd.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Het programma Omgevingswet is eind 2015 gestart. In 2016 worden al kosten gemaakt waarvoor nog geen budget beschikbaar is gesteld. Tot op heden is er geen zicht op dat gemeenten financieel gecompenseerd worden voor de kosten van de implementatie. Wel worden er afspraken gemaakt door het Rijk met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) over een bijdrage in de ICT kosten. Hoe hoog deze bijdrage wordt, is op dit moment nog niet bekend. De implementatie kosten komen voor rekening van de gemeenten en daarom zijn de kosten voor 2016 € 125.000 opgenomen in de 1^e Tussenrapportage.

Het programma Omgevingswet heeft een doorlooptijd van vijf jaar 2016 t/m 2020. In de Kadernota wordt geld gevraagd voor de komende jaren.

2017	2018	2019	2020
€ 180.000	€ 190.000	€ 120.000	€ 30.000

KANTEKENINGEN

Het is op dit moment en voor de periode na 2020 niet bekend welke kosten voor ICT opgenomen moeten worden. Het omgevingsrecht vraagt om een goede digitale ondersteuning. Het ministerie van I&M werkt aan de Laan van de Leefomgeving. Voor het bouwen van de Laan voor de Leefomgeving is tien jaar gereserveerd (2014-2024).

Door het Rijk, het IPO de Unie van Waterschappen en de VNG is er een bestuursakkoord implementatie Omgevingswet ondertekend. Hierin staat onder andere dat de uitvoeringskosten via een verdeelsleutel gedeeld worden. Dit zijn dan kosten die samenhangen met het gebruik van het digitale stelsel. Op dit moment worden hierover afspraken gemaakt. Vanuit de VNG wordt sterk ingezet op de haalbaarheid en realisatie van de diverse ICT projecten.

VERVOLG

Met de gebruikelijke planning en control cyclus zullen wij u inzicht geven in het verloop van de financiële situatie van het programma. Met betrekking tot het inhoudelijke gedeelte willen wij samen met u optrekken. Hiervoor komen wij een aantal keren per jaar bij u terug. Als eerste zullen wij u in het 4^e kwartaal van 2016 meenemen in de bestuurlijke afwegingsruimte. In het 1^e kwartaal van 2017 zullen wij hierover voorstellen doen.

Ook tussendoor zullen wij u door middel van een raadsinformatiebrief van informatie voorzien.

Met het versturen van deze brief vertrouwen wij erop u voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Het college van burgemeester en wethouders van Ridderkerk,
de secretaris, de burgemeester,

dhr. H.W.J. Klaucke

mw. A. Attema

